

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 26. septembra 1860.

Farovške kmetije.

V časniku bavarske gospodarske družbe „Zeitsch. der landw. V. für B.“ smo brali te dni „misli nekega fajmoštra (župnika) o farovških kmetijah“. Ker se nam ta sostavek tudi za nas dosti mikaven zdi, ga poslovenimo tudi v našem listu. Tako-le se glasi:

„Pogostoma se slišijo pritožbe, da farovške kmetije malo dobička donajajo, ravno od takih fajmoštrov, ki imajo dobre fare, so si že nekoliko premoženja naredili in katerim bi se ne bilo treba s kmetijami ukvarjati, ker morejo od družih dohodkov živeti. Če ima kak beneficijant ali kak šolmašter kako kmetijico, je vesel, da jo ima, ker pravi, da si pridelava saj najpotrebnejših reči.

Vem, da se mi bo zaverno: kmet dela sam, duhoven pa si more delavcov najeti, ki mu snedó, kar je pridelal.

Kaj kmet — bi takim rekel — le od sape živi? Od česa pa živi njegovih 5 ali 8 otrok? Gotovo vse mora kmetija prerediti.

Ne manjka se duhovnov, ki mislijo, da so dobro znajdeni v kmetijstvu, pa ni res. Odtod izvirajo pritožbe, da kmetija nič ne nese.

Kmetija je že še dobra mati, ki svoje otroke redi, in sicer z drobrim dobičkom, če se letina ne pokazi in niso davki prenapeti.

Al kmetije imajo za duhovna še veliko večjo pomembo kakor za družega človeka. Zakaj nek?

Pervič zato, ker tudi fajmošter na kmetih potrebuje odpočitka od svojih mnogih in težavnih opravil. Pa kam če iti? V oštarijo ne sme ali noče iti. Koliko nedolžnega veselja je tedaj za-nj, ako hodi za kratek čas po svojem polji, pa ogleduje, kako se sponajajo njegove skušnje!

Drugič. Če je pri farovžu kmetija, je tak fajmošter v veliki ožji zvezi s svojimi farmani v veselih in žalostnih časih; on jim ni ptujec, ampak je sosesčan svojim ljudem.

Tretjič. Zvedeni fajmoštri, ki imajo kmetijo, so največji podporniki kmetijstva in njegovega napredovanja, zakaj kmet se ne uči rad poljodelstva iz bukev, ampak po tem, kar vidi.

Četertič. Ko so bili samostani (kloštri) odpravljani in veliko grajsin prodanih, so postali farovži s kmetijami edino pribežališče revnim ljudem. Lačen rokodelsk fant, ki po svetu gré dela iskat, se podviza, kadar se poldne bliža, da doseže farovž, kjer bo kaj kosila dobil. Ko začne žitna cena višja prihajati, zapre kmet svojo kašto; vsak gré tedaj k fajmoštru. Jez skor vse žito, kar mi ga čez domače potrebe ostaja, prodam po merniku na drobno, in ne enkrat mi ni treba žita kam na prodaj peljati. Stari siromaki išejo kos kruha v farovžu. Farmani brez grunta in z veliko družino prosijo kos zemlje, da bi vsadili mervico krompirja ali si vsejali malo repe. Neki farman z veliko družino je vse zapravil in že je tako nevaren človek bil, da ga nobeden ni več hotel za delavca. Farovž je redil njega in njegovo družino proti temu, da je mogel pri farovski kmetii delati — in lejte! vès drug človek je zdaj in tak dober delavec, da ga vsak najraje ima. Kaj takega zamore le

fajmošter s kmetijo storiti, in če mu tudi vse ne d. naša gotovega dnarja, si pridobi s takim ravnanjem, kar je več vredno kot blago in dnar.

Če ima fajmošter tudi veliko kmetijo, naj jo obderži in obdeluje sam; če večja je kmetija, manjši so v primeri stroški, zakaj število poslov ali delavcov ne raste v primeri s številom oralov zemlje. V štant dajati svoje zemljiša, ni dobro gospodarstvo. Perve leta gré že še dobro, — kaj pa bo čez 10 let? — izmolzenega polja nobeden več noče v štant in fajmošter mora iznovega začeti take izpite njive z velikimi stroški obdelavati. To sem jez sam vse le prenesrečno skusil; zato svetujem: noben fajmošter naj ne daje svoje zemlje v štant — k večjemu take, ki so prav daleč od farovža — sicer mu bo njegov naslednik slabo hvalo vedil za revni grunt, ki mu ga je zapustil“.

Tako govori fajmošter v omenjenem časniku. Mi pristavimo temu še to-le:

Kmet ravná le po tem kar vidi; premalo je še omikan, da bi se iz bukev učil kmetijskih vednost. Izgledi so njemu šola kmetijstva; brez izgledov ostaja pri starem in — zaostaja.

Najboljši izgledi pa so mu farovžke kmetije. Do fajmoštra ima kmet navadno več zaupanja kakor do velike gospóde, zlasti take gospóde ne, ktera se ž njim ne pečá in mu je le ptuja. So že tudi pri nas taki grajsinski gospodarji, ktere kmetje prav radi imajo in jih visoko spoštujejo, pa veliko jih ni. Duhovni pa so s kmetom v ožji zvezi in res je tudi, da za zboljšanje našega kmetijstva, naše sadjoreje, našega vinstva, naše bčeloreje in naše židoreje so si duhovni največje zasluge pridobili. Naj ravnajo tako naprej, kakor jim v omenjenem sestavku bavarski fajmošter priporoča. Zato je pa treba, da se že v sercu bogoslovcev uname ljubezen do kmetijstva in da se podučijo pred iz bukev v potrebnih rečéh. Tako bojo prišli na kmete tudi kot pravi apostoljni umnega kmetovanja. Če se ž njimi vred tudi učitelji ljudskih šol poprimejo v šoli tega blagega početja, bo napredovalo kmetijstvo naše od dné do dné bolj, in toliko bolj, ako sčasoma pride še več kmečkih fantov iz kmetijske šole na kmete, in bojo kmetje naši spoznali, da je treba tudi kmetijskih bukev in novíc prebirati, da vse zvedó, kaj in kako se godí po svetu.

Strašni kebri na Gorenskem

ali vprašanje:

Ali gremo naprej ali nazaj?

(Dalje.)

Čez most na drugi strani je saspski gojzd. Spe je treba iti precej visoko čez hrib. Gojzd je do verha, na verhu je pa cerkva sv. Katarine. Zdaj pa tukaj enmalo počimo; se deleč okoli vidi; vidi se vsa blejska okrajna in čez Radoljco in deleč okoli. Spodej pod hribom je vas Sas p; tukaj po hribu okoli pa je vsa prazna gmajna. Kaj mislite: koliko sto in sto dreves bi tukaj lahko rastlo! — pa se gotovo kebrov bojé, da tako malo drevja zasadé?